

Lovforslag nr. L 131. Fremsat den 27. marts 2008 af integrationsministeren (Birthe Rønn Hornbech)

Forslag

til

Lov om ændring af udlændingeloven

(Opholdstilladelse til udlændinge efter fribyordningen)

§ 1

I udlændingeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1044 af 6. august 2007, foretages følgende ændringer:

1. I § 9 c indsættes efter stk. 3 som nyt stykke:

»Stk. 4. Der kan efter ansøgning gives opholdstilladelse til en udlænding, der udøver litterær virksomhed m.v., og som af en kommunalbestyrelse har fået tilbud om ophold i kommunen som led i kommunens medlemskab af en international organisation, der er godkendt af kulturministeren efter samråd med ministeren for flygtninge, indvandrere og integration.«

Stk. 4-10 bliver herefter stk. 5-11.

2. I § 9 c, stk. 4, 1. pkt., der bliver stk. 5, 1. pkt., indsættes efter »stk. 1«: »og 4«.

3. I § 9 c indsættes som stk. 12:

»Stk. 12. Opholdstilladelse efter stk. 4 skal betinges af, at kommunalbestyrelsen i den kommune, hvor udlændingen tilbydes ophold, påtager sig at forsørge udlændingen og dennes eventuelle familie under opholdet i kommunen, og at udlændingen underskriver en erklæring om anerkendelse af de grundlæggende værdier i det danske samfund.«

4. I § 11, stk. 3, indsættes efter 2. pkt.:

»En udlænding med opholdstilladelse efter § 9 c, stk. 4, kan ikke meddeles tidsubegrænset opholdstilladelse. Tilsvarende gælder udlændin-

gens familiemedlemmer, der er meddelt opholdstilladelse efter § 9 c, stk. 1, som følge af den familiemæssige tilknytning.«

5. I § 14, stk. 1, indsættes som nr. 8:

»8) Udlændinge med opholdstilladelse efter § 9 c, stk. 4, når arbejdet er naturligt knyttet til udlændingens ophold her i landet på dette opholdsgrundlag.«

6. Efter § 44 f indsættes:

»§ 44 g. Hvis en aftale mellem en kommunalbestyrelse og en udlænding om et ophold i kommunen som led i kommunens medlemskab af en international organisation, der er godkendt af kulturministeren, jf. § 9 c, stk. 4, ophæves, eller hvis en udlænding under et sådant ophold opgiver sin bopæl i kommunen, videregiver kommunalbestyrelsen oplysning herom til Udlændinget-service.«

§ 2

Loven træder i kraft den 1. juli 2008.

§ 3

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for disse landsdele med de afvigelser, som de særlige færøske eller grønlandske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

Indholdsfortegnelse	4759
1. Lovforslagets baggrund og indhold.....	4759
2. Regeringens overvejelser om etablering af en dansk fribyordning.....	4760
3. Den internationale fribyordning, ICORN.....	4762
3.1. Baggrund.....	4762
3.2. ICORNs opgaver.....	4762
3.2.1. ICORNs liste over forfulgte forfattere.....	4762
3.2.2. Betingelser for medlemskab af ICORN.....	4762
4. Opholdstilladelse som led i fribyordningen.....	4763
4.1. Betingelserne for opholdstilladelse som led i fribyordningen m.v.....	4763
4.2. Indberetningspligt for kommunerne.....	4764
4.3. Arbejdstilladelse.....	4764
4.4. Familiemedlemmer.....	4765
5. Forslag til lov om ændring af litteraturloven.....	4766
6. Økonomiske og administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner.....	4766
7. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.....	4766
8. Miljømæssige konsekvenser.....	4766
9. Administrative konsekvenser for borgerne.....	4766
10. Forholdet til EU-retten.....	4766
11. Hørte myndigheder m.v.....	4766
12. Sammenfattende skema.....	4767
Vurdering af konsekvenser af lovforslaget	4767

1. Lovforslagets baggrund og indhold

Retten til frit at give udtryk for sine holdninger og meddele sine tanker til andre er en forudsætning for et åbent demokrati og for et mangfoldigt kulturelt og politisk samfundsliv. Det gælder i Danmark, og det gælder i resten af verden, og yttringsfriheden er som en fundamental frihedsrettighed beskyttet i den danske grundlov og i flere internationale konventioner.

I en række stater er yttringsfriheden imidlertid under pres. Forfattere, journalister og andre skribenter, der deltager i den offentlige debat og i deres lands kulturliv, oplever at blive udsat for repressalier og censur på grund af deres litterære virksomhed. De afskediges fra

deres job og hindres i at udgive deres artikler og bøger m.v. De udsættes for forfølgelse og må gå under jorden. I nogle tilfælde er konsekvenserne endnu mere alvorlige. Hvert år oplever verden således, at forfattere og journalister bliver dræbt, fordi de vælger at kritisere en regering eller modsige magtfulde interessegruppers grundholdninger. For eksempel viser begivenhederne i forbindelse med offentliggørelsen af tegninger af Muhammed i europæiske aviser nødvendigheden af, at forfattere, journalister og skribenter kan udtrykke kritik af f.eks. regeringer og religiøse traditioner og regler – uden at skulle frygte for liv og frihed.

Kampen for demokrati og ytringsfrihed har i de seneste årtier bl.a. ført til etablering af internationale netværk af fristeder eller fribyer, der har til formål at give husly og arbejdsro til forfattere og skribenter m.fl., som på grund af krænkelser af ytringsfriheden i deres hjemlande er udsat for forfølgelse på grund af deres litterære virksomhed. I Europa er der således etableret et internationalt netværk af fristeder eller fribyer ved navn International Cities of Refuge Network, ICORN, som en række europæiske byer i dag er medlem af, herunder byer fra lande, som Danmark normalt sammenligner sig med. I Sverige opholder der sig således to forfattere i fribyer tilknyttet ICORN, i Tyskland to og i England en forfatter, mens der i Norge er syv forfattere tilknyttet fribyordningen. Det bemærkes, at den norske lovgivning indebærer, at forfattere under fribyordningen i Norge har status af flygtninge, hvilket er en særlig ordning, som ikke findes i de andre fribylande, og som regeringen heller ikke har planer om at indføre i Danmark.

De internationale erfaringer med ordningen viser generelt, at de enkelte byer typisk kun har en enkelt forfatter, og at de enkelte lande samlet højest har nogle få forfattere. Det er regeringens forventning, at omfanget af ordningens anvendelse i Danmark vil blive sammenlignelig hermed. Omfanget af ordningens anvendelse vil indgå i evalueringen i 2009, jf. nedenfor.

Regeringen finder det afgørende, at Danmark bidrager til at fremme demokrati og respekten for det enkelte menneskes frihedsrettigheder i de lande, hvor undertrykkelse af demokratiske rettigheder, herunder ytringsfriheden, finder sted. Regeringen finder det således afgørende at markere, at Danmark støtter den kamp for ytringsfrihed og åbne demokratiske samfund, der foregår uden for vores lands grænser.

Regeringen ønsker på den baggrund at give danske kommuner mulighed for at tilslutte sig sådanne internationale netværk af fristeder, som har til formål at støtte forfattere, hvis ytringsfrihed krænkes, ved at tilbyde den enkelte forfatter ophold i et andet land og mulighed for dér at udøve sin litterære virksomhed. På denne måde ønsker regeringen at markere sin støtte til de forfattere m.fl., der vælger at kæmpe for retten til frit at ytre deres tanker og meninger.

Med dette lovforslag skabes det retlige grundlag for, at der kan meddeles midlertidig opholdstilladelse her i landet til en udlænding, der virker som forfatter m.v., og som af en kommunalbestyrelse tilbydes ophold i kommunen som led i kommunens medlemskab af et internationalt samarbejde eller netværk af fribyer, der er godkendt af kulturministeren.

Det er samtidig væsentligt, at støtten til de forfulgte forfattere m.fl. ikke må opfattes som en måde, hvorpå undertrykkende regimer kan skaffe sig af med de pågældende forfattere ved, at disse opnår ophold i Danmark. Der er derfor ikke tale om, at de pågældende forfattere skal have permanent ophold i Danmark. De skal have et frirum for en periode og støtte til at fortsætte deres kamp for ytringsfriheden. De pågældende forfattere m.fl. meddeles derfor tidsbegrænset opholdstilladelse her i landet.

Der henvises til afsnit 2 og 4.

Lovforslaget skal ses i sammenhæng med det forslag til lov om ændring af litteraturloven, som kulturministeren samtidig fremsætter, og som indeholder hjemmel til, at kommunerne kan yde den enkelte forfatter m.fl. og dennes eventuelle familie økonomisk støtte under fribyopholdet i kommunen, samt bemyndigelse til, at kulturministeren kan godkende internationale samarbejder af fribyer eller fristeder. Lovforslaget omtales kort nedenfor i afsnit 5.

Kommunal deltagelse i en international fribyordning og meddelelse af opholdstilladelse skal således bl.a. betinges af, at det pågældende internationale samarbejde eller netværk er godkendt af kulturministeren efter samråd med integrationsministeren.

Det er i den forbindelse hensigten, at kulturministeren, når det fornødne lovgrundlag foreligger, godkender International Cities of Refuge Network, ICORN. ICORNs formål og opgaver er omtalt i afsnit 3. For en mere uddybende beskrivelse af ICORN henvises der til det lovforslag om ændring af litteraturloven, som kulturministeren samtidig fremsætter.

2. Regeringens overvejelser om etablering af en dansk fribyordning

Regeringen ønsker at give kommuner mulighed for gennem deltagelse i internationale netværk eller organisationer for fribyer at tilbyde forfattere m.fl. mulighed for i en periode at opholde sig i den pågældende kommune.

Formålet med dansk kommunal deltagelse i en international fribyordning er at støtte forfattere m.fl., hvis ytringsfrihed på uberettiget vis krænkes i deres hjemland.

Regeringens overvejelser om at give danske kommuner mulighed for at deltage i internationale fribyordninger skal ses i lyset af de netværk af fribyer, der er blevet etableret i de seneste årtier. Det er således hensigten med dette lovforslag og det lovforslag om ændring af litteraturloven, som kulturministeren samtidig fremsætter, at skabe de retlige rammer for, at

F. t. l. vedr. udlændingeloven

kommunerne kan deltage i netværket ICORN, jf. nedenfor afsnit 3.

De netværk af fribyer, der er etableret, har karakter af at være mindre organisationer, der i høj grad baserer deres aktiviteter på medlemsbyernes engagement og ønske om at påtage sig et ansvar. Dette gælder f.eks. ICORN, der i praksis styres af et mindre sekretariat, og hvis virksomhed i vidt omfang beror på samarbejde med andre organisationer, herunder særligt International PEN, og medlemsbyernes aktive deltagelse i netværket.

Regeringen finder det derfor mest hensigtsmæssigt, at dansk deltagelse i et fribynetværk etableres som en generel ordning, hvorefter kommunal deltagelse i et sådant netværk forudsætter, at samarbejdet er godkendt af kulturministeren efter samråd med integrationsministeren.

Med godkendelsen skal det bl.a. sikres, at den pågældende organisations formål og virke stemmer overens med formålet med at indføre en dansk fribyordning. Dette indebærer bl.a., at det ved godkendelse skal påses, at den internationale organisation har til formål at hjælpe forfattere og andre, der udøver litterær virksomhed, og som er udsat for forfølgelse i deres hjemland på grund af denne virksomhed. Er der tale om en organisation, der har en anden målgruppe, eller som ønsker at yde støtte til forfattere m.fl. af andre grunde end forfølgelse på grund af deres litterære virksomhed, kan organisationen ikke godkendes.

Det skal også ved godkendelse påses, at den internationale organisation virker på et kvalificeret grundlag, og en godkendelse kan tilbagekaldes, hvis det f.eks. viser sig, at en godkendt organisation ikke fungerer som tilsigtet, eller hvis der i øvrigt sker misbrug af ordningen.

Som anført er det hensigten at godkende organisationen ICORN. Målgruppen for ICORNs virke er forfattere, journalister og andre skribenter, der udfører litterær virksomhed. Målgruppen er endvidere andre personer, der formidler det skrevne ord og andres ytringer. Dette kan særligt dreje sig om udgivere, forlæggere, redaktører m.fl.

Den danske fribyordning foreslås etableret som en frivillig ordning for kommunerne. Det henhører således under den enkelte kommunalbestyrelse at træffe beslutning om, hvorvidt kommunen ønsker at søge om medlemskab af et internationalt netværk af fribyer, der er godkendt af kulturministeren, ligesom det påhviler den enkelte kommune selv at afholde de udgifter, der er forbundet hermed.

Målgruppen for fribyordningen er forfattere m.fl., hvis ytringsfrihed krænkes i deres hjemland, og som derfor ikke kan udøve deres litterære aktiviteter. Der vil således være tale om forfattere, der efter den internationale fribyorganisationens egne kriterier oplever indskrænkninger i deres grundlæggende rettigheder og forfølgelse.

Dette rejser spørgsmålet om forholdet til udlændingelovens gældende regler.

Det er vigtigt at understrege, at den vurdering, der foretages af den internationale fribyorganisation af en forfatters behov for ophold som led i en fribyorganisation, afspejler fribyorganisationens formål og ikke bør sammenlignes med internationale principper for meddelelse af asyl. Det er endvidere efter regeringens opfattelse væsentligt at bevare grundprincipperne i dansk asyllovgivning og ikke i lovgivningen at skabe en privilegeret eller udvidet adgang for udvalgte grupper til at opnå asyl her i landet. Forfattere m.fl. har efter de gældende regler mulighed for – på lige fod med andre udlændinge – at søge om og eventuelt opnå asyl her i landet, hvis de har måttet flygte fra deres hjemland på grund af forfølgelse, men der bør ikke skabes en særlig adgang hertil.

Regeringen finder det også væsentligt, at adgangen til at meddele opholdstilladelse som forfatter m.v. i Danmark afspejler formålet med en fribyordning. Et ophold som led i en fribyordning har til formål at give den enkelte udlænding mulighed for i en periode at fortsætte sine litterære aktiviteter her i landet for derefter at kunne vende tilbage til hjemlandet.

Et ophold som led i en fribyordning har derfor flere træk til fælles med udlændingelovens bestemmelser om meddelelse af opholdstilladelse til udlændinge, der kommer her til landet som arbejdstagere eller som studerende, og hvis opholdsgrundlag er midlertidigt og knyttet til en bestemt aktivitet. Lovforslaget indeholder på den baggrund forslag om, at der indføres særskilt hjemmel i udlændingeloven til, at udlændinge, der af en kommune som led i en fribyordning tilbydes ophold her i landet, kan meddeles opholdstilladelse med henblik på midlertidigt ophold, jf. nærmere herom afsnit 4.

Der foretages således ikke med lovforslaget ændringer i udlændingelovens regler om adgang til opnåelse af asyl i Danmark.

Det forventes i øvrigt, at der vil være tale om et mindre antal udlændinge, der kommer her til landet som led i fribyordningen. Det bemærkes herved, at kommunerne selv skal afholde de økonomiske udgifter,

der følger af at fungere som værtsby for en forfatter m.fl.

Under hensyn til, at der er tale om en ny ordning, vil ordningen blive evalueret ved udgangen af 2009.

3. Den internationale fribyordning, ICORN

3.1. Baggrund

Det internationale netværk af fristeder, ICORN (International Cities of Refuge Network) blev etableret i juni 2006 og udspringer af et internationalt netværk af fristeder eller fribyer, INCA (International Network for Cities of Asylum), der er stiftet på initiativ af bl.a. Salman Rushdie og på baggrund af en opfordring fra International Parliament of Writers.

Det grundlæggende formål med ICORN og rammerne for organisationens arbejde er fastlagt i et charter, Founding Charter, af 11. juni 2006. Det fremgår heraf, at ICORN har til formål at etablere et netværk af fristeder, som kan yde beskyttelse til forfulgte forfattere, forsvare demokratiske værdier samt fremme ytringsfrihed og international solidaritet.

Charteret indeholder også de grundlæggende betingelser for, at en forfatter m.fl. kan optages på ICORNs liste over forfulgte forfattere.

3.2. ICORNs opgaver

3.2.1. ICORNs liste over forfulgte forfattere

ICORN har til opgave at udarbejde en liste over forfattere m.fl., der er forfulgt i henhold til de kriterier, der er fastsat af ICORN, og som har behov for hjælp og beskyttelse inden for rammerne af fribyordningen. En forfatter m.fl. kan blive optaget på ICORNs liste over forfulgte forfattere efter ansøgning. Den pågældende skal udfylde et ansøgningskema, hvorefter ICORN tager stilling til, om han eller hun kan optages på listen over forfulgte forfattere.

ICORNs vurdering af, om en ansøger opfylder betingelserne for at blive optaget på listen over forfulgte forfattere, omfatter to elementer:

For det første skal den pågældende virke som skribent (»writer«). Med udtrykket »skribent« sigtes mod en bred kreds af skøn- og faglitterær produktion. Omfattet er således skønlitterære forfattere, faglitterære forfatter, dramatikere, digtere samt redaktører, oversættere, forlæggere, journalister og satiretegnere.

Den enkelte ansøger skal have en vis produktion bag sig. Det indebærer f.eks., at den pågældende, der oplyser at være forfatter, skal have publiceret bøger og artikler, der er blevet bedømt som trykkeværdige af

andre. Det indgår dog i denne vurdering, at det i dag er muligt at offentliggøre litterære værker, der tidligere er blevet trykt, gennem f.eks. Internettet. En sådan offentliggørelse kan efter omstændighederne udgøre et tilstrækkeligt grundlag for at være omfattet af ordningen.

For det andet skal den pågældende være forfulgt på grund af hans eller hendes litterære virksomhed. De nærmere betingelser herfor er fastsat i ICORNs charter. Det fremgår heraf, at den pågældende skal være i fare på grund af hans eller hendes litterære virksomhed, skal være idømt eller i fare for at blive idømt straf på grund af vedkommendes litterære virksomhed eller være ude af stand til frit at give udtryk for hans eller hendes meninger af frygt for forfølgelse fra statslige myndigheder eller ikke-statslige sammenslutninger m.v.

I praksis foretages bedømmelsen af den enkelte ansøgers litterære produktion og ansøgerens situation af Writers in Prison, Committee, WiPC. WiPC er en permanent komité under International PEN, der arbejder for forfulgte forfattere og skribenter over hele verden. WiPC følger løbende sager om krænkelse af forfatteres og andre skribenters ytringsfrihed over hele verden, og komitéen fører bl.a. en database over sådanne sager.

Ved den konkrete vurdering af en ansøger til ICORN inddrager WiPC den nødvendige sagkundskab, der har kendskab til det pågældende land eller område. Typisk indgår 2-3 forskere, der kan trække på både egne og på PENs internationale netværk.

3.2.2. Betingelser for medlemskab af ICORN

Der følger af ICORNs charter en række betingelser, der skal opfyldes af den enkelte by, som ønsker at indgå aftale med ICORN og opnå medlemskab af netværket.

Den enkelte by skal som udgangspunkt påtage sig et værtskab for forfatteren for en periode på to år, medmindre andet aftales med ICORN. Byen skal herudover bl.a. understøtte forfatteren og dennes eventuelle familie økonomisk under opholdet.

Hertil kommer, at ICORN mere generelt vurderer, om den pågældende by ligger i et land, hvor der er sikret en beskyttelse af forfatteres og andre skribenters ytringsfrihed.

ICORN etablerer også kontakten mellem de forfattere, der er optaget på ICORNs liste over forfulgte forfattere, og de medlemsbyer, der ønsker at tilbyde en forfatter et ophold.

4. Opholdstilladelse som led i fribyordningen

4.1. Betingelserne for opholdstilladelse som led i fribyordningen m.v.

Et ophold i Danmark som led i den foreslåede fribyordning har et særligt formål og en særlig karakter.

Det foreslås, at der i udlændingeloven indføres særskilt hjemmel til, at der kan meddeles midlertidig opholdstilladelse til en udlænding, der af en kommune tilbydes ophold her i landet som led i en fribyordning.

Formålet er at give forfattere m.fl., der i deres hjemland ikke frit kan udøve deres litterære virksomhed, mulighed for ophold her i landet og sikre rammer for, at deres arbejde kan opretholdes og udvikles. Den enkelte forfatter skal endvidere så vidt muligt bidrage til det lokale kulturliv i værtskommunen f.eks. gennem deltagelse i kulturelle arrangementer. Forfatteren modtager under sit ophold økonomisk støtte, der skal give forfatteren det fornødne grundlag for at kunne koncentrere sig om sit forfatterskab og sine litterære aktiviteter i øvrigt.

Det er dog samtidig hensigten, at den enkelte forfatter under opholdet i Danmark skal søge at bevare en kontakt med og tilknytning til hjemlandet. Den pågældende skal derfor så vidt muligt fortsat udgøre en stemme i hjemlandets offentlighed og kulturliv – både under og efter opholdet i Danmark. Hensigten er således, at den enkelte forfatter skal vende tilbage til sit hjemland efter at have opholdt sig her i landet i en periode.

Det foreslås på den baggrund, at forfattere m.fl., der tilbydes et ophold i en kommune her i landet som led i en fribyordning, kan meddeles opholdstilladelse for en periode på op til to år med henblik på at kunne opholde sig her i landet og udøve deres litterære virksomhed.

Meddelelse af opholdstilladelse som led i fribyordningen skal betinges af, at den enkelte kommunes tilbud om ophold sker som led i kommunens medlemskab af en international organisation, der har til formål at tilbyde forfattere m.fl., der er udsat for forfølgelse i deres hjemland på grund af deres litterære virksomhed, et fristed for en vis periode. Den internationale organisation, som kommunen er eller ønsker at være medlem af, skal være godkendt af kulturministeren. Godkendelse skal ske efter samråd med integrationsministeren. Der henvises til afsnit 2 ovenfor og til det lovforslag, som kulturministeren samtidig fremsætter.

Meddelelse af opholdstilladelse er også betinget af, at kommunalbestyrelsen påtager sig at forsørge den

enkelte forfatter og dennes eventuelle familie under opholdet i Danmark ved at yde økonomisk støtte.

Den internationale organisation, som kulturministeren har godkendt, skal have vurderet, at udlændingen har et virke som forfatter m.v., og at han eller hun er udsat for forfølgelse på grund af hans eller hendes litterære virksomhed m.v., jf. afsnit 3.2.1.

Det betyder, at vurderingen af, om en udlænding har et virke som forfatter m.v., foretages af den internationale organisation. Udlændingesservice kan dog anmode Kunstrådets fagudvalg for litteratur under Kulturministeriet – eller andre af Kulturministeriet upegede myndigheder, organisationer m.v., f.eks. Dansk PEN og Trykkekafrihedsselskabet af 2004 – om en udtalelse om, hvorvidt den pågældende udlænding udøver litterær virksomhed. Kunstrådets fagudvalg for litteratur skal i den forbindelse vurdere, om den pågældende har produceret tilstrækkeligt til at være forfatter m.v. eller i øvrigt på anden vis har udøvet litterær virksomhed. Er dette ikke tilfældet, kan der ikke meddeles opholdstilladelse efter den foreslåede bestemmelse.

Vurderingen af, om en forfatter m.fl. er udsat for forfølgelse på grund af den pågældendes litterære virksomhed, skal også foretages af den internationale organisation.

Kriterierne for, i hvilke tilfælde en forfatter m.fl. anses som udsat for forfølgelse, fastsættes af den internationale organisation, som kulturministeren har godkendt.

Det understreges, at det ikke i forbindelse med Udlændingesservices behandling af udlændingens ansøgning om opholdstilladelse efter den foreslåede bestemmelse i § 9 c, stk. 4, vil blive vurderet, om den pågældende opfylder betingelserne for asyl her i landet efter udlændingelovens § 7. Der foretages således ikke med lovforslaget ændringer i udlændingelovens regler om adgang til opnåelse af asyl i Danmark. En udlænding, der er meddelt opholdstilladelse som led i den foreslåede fribyordning, kan ansøge om asyl, efter at udlændingen er kommet her til landet, hvis den pågældende frygter at vende tilbage til sit hjemland på grund af forfølgelse. En eventuel ansøgning vil blive behandlet efter de gældende regler af asylmyndighederne, dvs. Udlændingesservice og eventuelt Flygtningegenævnet.

Noget andet er, at Udlændingesservice løbende og i forbindelse med den enkelte ansøgning vil påse, at den pågældende kommer fra et land, hvor der sker undertrykkelse af menneskerettighederne. Hvis menneskerettighederne ifølge de generelle landeoplysninger, som Udlændingesservice er i besiddelse af, undertryk-

kes i det pågældende land, vil den internationale organisations afgørelse af spørgsmålet om forfølgelse blive lagt til grund.

Regeringen finder det naturligt, at forfattere m.fl., der tilbydes ophold som led i fribyordningen som led i støtten til kampen for ytringsfriheden, anerkender og vedstår sig helt grundlæggende demokratiske værdier i det danske samfund.

Det foreslås derfor, at meddelelse af opholdstilladelse som led i fribyordningen betinges af, at forfatteren m.fl. underskriver en erklæring om anerkendelse af de grundlæggende værdier i det danske samfund (værdierklæring).

Erklæringen er en kort udgave af den erklæring om integration og aktivt medborgerskab i det danske samfund (integrationserklæringen), som udlændinge, der er omfattet af integrationsloven, skal underskrive, jf. integrationslovens § 19, stk. 1. De dele af integrationserklæringen, der er et udtryk for, at den pågældende og dennes familie forventes at skulle opholde sig her i landet i en længere periode, indgår ikke i værdierklæringen, eftersom opholdstilladelse som led i fribyordningen meddeles med henblik på ophold i Danmark i en begrænset periode. Det indgår således også i erklæringen, at den pågældende erklærer, at han eller hun ved, at opholdet i Danmark som led i fribyordningen er midlertidigt, at det er hensigten, at den pågældende skal vende tilbage til hjemlandet, og at formålet med opholdet er mulighed for i en periode at udøve litterære aktiviteter i Danmark for derefter at vende tilbage til hjemlandet.

Erklæringen er optrykt som bilag 2 til lovforslaget.

Opholdstilladelse meddeles tidsbegrænset for to år ad gangen. Opholdstilladelsen meddeles med henblik på midlertidigt ophold og kan forlænges, hvis betingelserne herfor er opfyldt.

Integrationsministeriet vil ændre udlændingebehandlingens i overensstemmelse hermed.

Det foreslås også, at en udlænding, der meddeles opholdstilladelse efter den foreslåede bestemmelse i § 9 c, stk. 4, ikke kan meddeles tidsbegrænset opholdstilladelse.

Baggrunden herfor er, at et ophold som led i en fribyordning har til formål at være af midlertidig karakter, og at det ikke er hensigten, at den enkelte udlænding tager til Danmark med henblik på mere permanent at opholde sig her i landet. Det skønnes desuden mest rimeligt, at en udlænding, der kommer til landet som led i en fribyordning, men som ønsker at opholde sig i landet i en længere periode, må søge det fornødne opholdsgrundlag på lige fod med andre udlændinge.

Herudover har fribyordningen til formål at støtte forfatterens kamp for ytringsfrihed i forfatterens hjemland, og ordningen må ikke have som konsekvens, at de forladte regimer kan slippe af med uønskede forfattere i landet.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 1-4.

4.2. Indberetningspligt for kommunerne

Efter udlændingeloven kan en tidsbegrænset opholdstilladelse inddrages, når grundlaget for ansøgningen eller opholdstilladelsen var urigtigt eller ikke længere er til stede.

Grundlaget for en udlændings ophold efter den foreslåede bestemmelse er bl.a. en aftale mellem værtskommunen og den pågældende forfatter. Ophæves en indgået aftale, kan dette derfor få konsekvenser for udlændingenes og dennes eventuelle families adgang til at opholde sig i Danmark. Tilsvarende gælder f.eks., hvis udlændingens og dennes familie tager ophold i en anden kommune.

Det foreslås derfor, at kommunalbestyrelsen skal underrette Udlændingetjenesten, hvis en aftale mellem kommunalbestyrelsen og udlændingen om et fribyophold i kommunen ophæves, eller hvis en udlænding under et sådant ophold opgiver sin bopæl i kommunen.

Udlændingemyndighederne vil herved få kendskab til sager, hvor aftalen ophæves, eller hvor udlændingen flytter til en anden kommune, og hvor opholdstilladelsen således kan inddrages.

Kommunalbestyrelsens indberetning til Udlændingetjenesten skal alene indeholde oplysning om, at aftalen er ophævet, eller at udlændingen er flyttet til en anden kommune. Indberetningen skal således bl.a. ikke indeholde oplysninger om årsagen til, at aftalen er ophævet. Udlændingetjenesten skal således ikke vurdere baggrunden for ophævelsen, idet dette er et forhold mellem kommunen og ICORN.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 6.

4.3. Arbejdstilladelse

Efter udlændingelovens § 13, stk. 1, skal en udlænding have arbejdstilladelse for at tage lønnet eller ulønnet beskæftigelse, for at udøve selvstændig erhvervsvirksomhed eller for mod eller uden vederlag at udføre tjenesteydelser her i landet.

Efter udlændingelovens § 14, stk. 1, er en række nærmere angivne grupper af udlændinge fritaget fra krav om arbejdstilladelse. Sådanne udlændinge kan frit tage beskæftigelse, udøve selvstændig erhvervsvirksomhed eller udføre tjenesteydelser her i landet.

Formålet med den foreslåede fribyordning er bl.a., at forfatteren m.fl. skal deltage i lokale eller eventuelt nationale kulturelle aktiviteter og på den måde bidrage til dansk kulturliv. Dette kan ske gennem foredrag, debataftener m.v., hvor forfatteren deltager. Under opholdet får forfatteren økonomisk støtte, der skal sikre, at han eller hun har det fornødne økonomiske grundlag for at kunne koncentrere sig om sin litterære virksomhed og de nævnte aktiviteter.

Det er ikke formålet med et fribyophold i Danmark, at forfatteren m.fl. herudover skal tage beskæftigelse eller udøve selvstændig erhvervsvirksomhed, der ikke er knyttet til det litterære arbejde.

Det foreslås derfor, at udlændinge, der meddeles opholdstilladelse efter den foreslåede bestemmelse i § 9 c, stk. 4, fritages fra krav om arbejdstilladelse med hensyn til udøvelse af aktiviteter, der er naturligt knyttet til den pågældendes ophold her i landet som led i fribyordningen. Det betyder, at den pågældende kan holde foredrag, undervise på litterære kurser, deltage i kunstneriske og kulturelle arrangementer og varetage andre litterære aktiviteter m.v. Det betyder også, at en udlænding, der virker som forlægger, kan fortsætte sin forlagsvirksomhed her i landet med henblik på at udgive bøger m.v. i hjemlandet, og at en redaktør kan bistå med at redigere tidsskrifter m.v., der udgives i hjemlandet. Er det ikke muligt for den pågældende udlænding at fortsætte sine hidtidige aktiviteter som f.eks. redaktør af tidsskrifter, der udgives i hjemlandet, vil den pågældende kunne varetage andre litterære aktiviteter uden arbejdstilladelse.

Hvis en udlænding, der har opholdstilladelse efter den foreslåede bestemmelse i § 9 c, stk. 4, ønsker at tage beskæftigelse, som ikke er knyttet til den pågældendes virke som forfatter m.v., kan han eller hun søge om en anden type opholdstilladelse, der giver mulighed herfor. Det kan f.eks. være opholdstilladelse på grundlag af beskæftigelse, fordi den pågældende oprindeligt er uddannet som edb-programmør eller som ingeniør og ønsker at tage sådan beskæftigelse.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 5.

4.4. Familiemedlemmer

Regeringen finder, at en udlænding, der tilbydes ophold her i landet som led i en fribyordning, også skal have mulighed for at medbringe sin nærmeste familie.

Efter udlændingelovens § 9 c, stk. 1, 1. pkt., kan der gives opholdstilladelse til en udlænding, hvis ganske særlige grunde, herunder hensynet til familiens enhed, taler derfor.

Bestemmelsen indebærer bl.a., at der – uanset at de almindelige betingelser for familiesammenføring ikke er opfyldt – kan gives opholdstilladelse til medfølgende familiemedlemmer til en udlænding, der meddeles opholdstilladelse af beskæftigelses- eller erhvervs-mæssige grunde, jf. § 9 a, stk. 1, eller som studerende, jf. § 9 c, stk. 1. Det er bl.a. en betingelse, at udlændingen, der er meddelt opholdstilladelse efter en af de nævnte bestemmelser, er omfattet af en praksis, hvor-efter opholdstilladelsen kan forlænges til mindst 3 års ophold.

I tilfælde, hvor opholdstilladelse som medfølgende familie meddeles på baggrund af ægteskab eller samlivsforhold med en herboende udlænding, der er meddelt opholdstilladelse som led i beskæftigelse eller erhverv, stilles der alene krav om selvforsørgelse og om, at familien skal bo samlet.

Med den foreslåede bestemmelse i § 9 c, stk. 4, indføres der en ny bestemmelse i udlændingeloven. De udlændinge, som meddeles opholdstilladelse efter bestemmelsen meddeles opholdstilladelse med henblik på midlertidigt ophold og for en nærmere angiven aktivitet, hvilket er et fælles træk med de udlændinge, som meddeles opholdstilladelse som led i beskæftigelse eller erhverv efter § 9 a, stk. 1, eller som led i studier efter § 9 c, stk. 1.

De forfulgte forfattere m.fl. er omfattet af den nævnte praksis om opholdstilladelse til medfølgende familiemedlemmer, eftersom en opholdstilladelse efter § 9 c, stk. 4, vil kunne forlænges til mere end 3 års ophold, hvis betingelserne fortsat er til stede. Den ovenfor beskrevne praksis om familiesammenføring efter § 9 c, stk. 1, finder derfor også anvendelse i forbindelse med en ansøgning om opholdstilladelse til familiemedlemmer til en udlænding, der meddeles opholdstilladelse efter den foreslåede bestemmelse i § 9 c, stk. 4.

Det betyder, at udlændingens ægtefælle eller faste samlever og mindreårige børn kan meddeles opholdstilladelse.

En opholdstilladelse til familiemedlemmer meddeles tidsbegrænset for to år og kan forlænges i overensstemmelse med eventuel forlængelse af den udenlandske forfatters opholdstilladelse. Det foreslås, at familiemedlemmerne, ligesom det gør sig gældende for forfatteren selv, ikke kan meddeles tidsbegrænset opholdstilladelse.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 4.

Efter udlændingelovens § 14, stk. 1, nr. 7, er udlændinge med opholdstilladelse efter § 9 c, stk. 1, fritaget for krav om arbejdstilladelse, når tilladelsen er med-

delt som følge af familiemæssig tilknytning til en herboende person. Familienmedlemmer til en udlænding, der får opholdstilladelse efter den foreslåede bestemmelse i § 9 c, stk. 4, vil derfor have ret til at arbejde.

5. Forslag til lov om ændring af litteraturloven.

Lovforslaget skal ses i sammenhæng med det forslag til lov om ændring af litteraturloven, som kulturministeren samtidig fremsætter. Med kulturministerens lovforslag skabes der mulighed for, at kommunerne kan yde den enkelte forfatter m.fl. og dennes eventuelle familie økonomisk støtte under fribyopholdet i kommunen, idet fribyordningen bl.a. indebærer, at byerne skal stille en møbleret bolig til rådighed samt give økonomisk støtte til forfulgte forfattere og skribenter.

Lovforslaget indeholder også bemyndigelse til, at kulturministeren efter samråd med integrationsministeren kan godkende internationale samarbejder af fribyer eller fristeder, således at det nødvendige hjemmelsgrundlag for danske kommuners deltagelse i fribyordningen tilvejebringes.

6. Økonomiske og administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner.

Omkostningerne ved den krævede støtte fra kommuner, der deltager i fribyordningen, er beskrevet i det lovforslag om ændring af litteraturloven, som kulturministeren samtidig fremsætter.

Nærværende lovforslag har ikke økonomiske eller administrative konsekvenser for kommuner og regioner, ligesom det skønnes, at lovforslaget ikke vil få økonomiske eller administrative konsekvenser af betydning for staten.

7. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget har ikke økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet.

8. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

9. Administrative konsekvenser for borgerne.

Lovforslaget har ikke administrative konsekvenser for borgerne.

10. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

11. Hørte myndigheder m.v.

Lovforslaget er inden fremsættelsen sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer:

Advokatrådet, Amnesty International, Beskæftigelsesministeriet, Beskæftigelsesrådet, Danmarks Biblioteksforening, Danske Dagblades Forening, Danske Dramatikeres Forbund, Danske Regioner, Danske Skønlitterære Forfattere, Dansk Flygtningehjælp, Dansk Forfatterforening, Dansk Forlæggerforening, Dansk Kunstråd, Dansk PEN, Dansk Retspolitisk Forening, Dansk Røde Kors, Dansk Socialrådgiverforening, Datatilsynet, Den Danske Dommerforening, Det Centrale Handicapråd, Det Danske Akademi, Dokumentations- og Rådgivningscenteret om Racediskrimination, Flygtningenævnet, Foreningen af Statsforvaltningsjurister, Foreningen af Statsforvaltningsjurister, Foreningen af Udlændingeretsadvokater, , Færøernes landsstyre, Grønlands landsstyre, Højskolernes Sekretariat, ICORN, Institut for Menneskerettigheder, Journalistforbundet, KL, Kunstrådet, Kunststyrelsen, Mellempolitisk Samvirke, Politiforbundet i Danmark, retterne i København, Århus, Odense, Aalborg og Roskilde, Retssikkerhedsfonden, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Rådet for Etniske Minoriteter, Trykkefrihedsselskabet, Udenrigsministeriet, Undervisningsministeriet, UNHCR, Velfærdsministeriet, Videnskabsministeriet, Vestre Landsret og Østre landsret samt Aalborg Kommune, Ballerup Kommune, Fredericia kommune, Frederiksberg Kommune, Frederikshavn Kommune, Holstebro kommune, Kolding Kommune, Københavns Kommune, Odense kommune, Roskilde kommune og Århus kommune (de nævnte kommuner har over for Kulturministeriet tilkendegivet interesse for at tilslutte sig fribyordningen).

12. Sammenfattende skema

Vurdering af konsekvenser af lovforslaget

	Positive konsekvenser/mindreudgifter	Negative konsekvenser/merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Forslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Efter den foreslåede bestemmelse i § 9 c, stk. 4, kan der efter ansøgning gives opholdstilladelse til en udlænding, der udøver litterær virksomhed m.v., og som af en kommunalbestyrelse har fået tilbud om ophold i kommunen som led i kommunens medlemskab af en international organisation, som kulturministeren har godkendt efter samråd med integrationsministeren, og som har til formål at give forfattere m.fl., der i deres hjemland er udsat for forfølgelse på grund af deres litterære virksomhed, mulighed for ophold i et andet land.

Med forslaget indføres der en ny opholdstilladelse til udlændinge, der af en kommune tilbydes ophold her i landet som led i en international fribyordning. En opholdstilladelse efter den foreslåede bestemmelse meddeles tidsbegrænset for en periode på to år.

Den internationale organisation, som kommunen er medlem af, skal være godkendt af kulturministeren. Godkendelse skal ske efter samråd med integrationsministeren. Der henvises til den ændring af litteraturloven, som kulturministeren foreslår, jf. de almindelige bemærkninger, afsnit 5.

Meddelelse af opholdstilladelse er også betinget af, at der foreligger en aftale mellem kommunen og den enkelte udlænding om fribyopholdet. Aftalen skal indeholde de nærmere betingelser for udlændingens ophold i kommunen. Aftalen skal således bl.a. indeholde bestemmelser om den økonomiske støtte til forfatteren, ligesom der i aftalen kan fastsættes bestemmelser

om udlændingens forpligtelser over for kommunen, herunder om deltagelse i kulturelle arrangementer m.v.

Kommunalbestyrelsen skal påtage sig at forsørge den enkelte forfatter m.fl. og dennes eventuelle familie under opholdet i Danmark ved at yde økonomisk støtte, dog alene så længe udlændingen har en gyldig opholdstilladelse efter den foreslåede bestemmelse i § 9 c, stk. 4. Det skal i den forbindelse fremgå af aftalen mellem værtskommunen og den enkelte forfatter, at kommunalbestyrelsen påtager sig at forsørge udlændingen og dennes eventuelle familie under opholdet i Danmark.

Den foreslåede bestemmelse i § 6 a i litteraturloven, jf. det lovforslag om ændring af litteraturloven, som kulturministeren samtidig fremsætter, indeholder hjemmel til, at en kommunalbestyrelse kan yde økonomisk støtte til en udlænding og dennes eventuelle familie, når udlændingen og familien opholder sig her i landet som led i en fribyordning. Størelsen af den økonomiske støtte fastsættes af kommunalbestyrelsen og ydes efter reglerne i den foreslåede bestemmelse i litteraturlovens § 6 a.

Den pågældende udlænding skal af den internationale organisation, som kulturministeren har godkendt, være vurderet til at virke som forfatter m.v. og til at opfylde organisationens betingelser for at kunne anses som forfulgt på grund af hendes eller hans litterære virksomhed. Vurderingen heraf foretages af den internationale fribyorganisation.

Udlændingenservice skal som udgangspunkt ikke foretage en vurdering heraf, men skal dog påse, at den internationale fribyorganisation anser udlændingen som værende omfattet af fribyordningen. Dette kan

ske ved, at kommunalbestyrelsen fremsender dokumentation herfor.

Hvis Udlændingesservice finder, at oplysningsgrundlaget er mangelfuldt, eller at der er oplysninger, som giver anledning til tvivl om grundlaget for ansøgningen om opholdstilladelse, kan Udlændingesservice anmode den pågældende udlænding om supplerende oplysninger. Udlændingesservice kan i den forbindelse anmode Kunstrådets fagudvalg for litteratur under Kulturministeriet eller andre af Kulturministeriet udpegede myndigheder, organisationer m.v., f.eks. Dansk PEN og Trykkefrihedsselskabet af 2004, om en udtalelse om, hvorvidt udlændingen udøver litterær virksomhed. Hvis det på baggrund heraf må anses for åbenbart, at den pågældende ikke opfylder organisationens betingelser for at kunne anses som forfulgt på grund af hendes eller hans litterære virksomhed, eller hvis det i øvrigt må lægges til grund, at den pågældende ikke opfylder de nævnte betingelser, kan Udlændingesservice meddele afslag på ansøgningen om opholdstilladelse.

Udlændingesservice skal meddele afslag på ansøgningen, hvis der er konkret og begrundet mistanke om misbrug af ordningen, f.eks. hvis en kommune tidligere har tilbudt ophold i kommunen efter ordningen til en eller flere forfattere, der efter indrejsen har søgt om opholdstilladelse på andet grundlag, og det må lægges til grund, at dette oprindeligt var hensigten og også er hensigten med den aktuelle ansøgning.

En ansøgning skal være vedlagt dokumentation for, at den internationale organisation, som kulturministeren har godkendt, anser den pågældende for at være forfatter m.v. og for at være forfulgt i henhold til organisationens kriterier herfor. Denne dokumentationen kan – for så vidt angår ICORN – bestå i den personprofil, som ICORN har udarbejdet over den enkelte forfatter og sendt til fribyen. Er forfatteren ikke selv i besiddelse af denne dokumentation, skal den pågældende anmode organisationen om at fremsende den til Udlændingesservice.

En udlænding meddeles afslag på en ansøgning om opholdstilladelse med henblik på ophold som led i en fribyordning, hvis udelukkelsesgrundene i udlændingelovens § 10 er til hinder herfor.

Endvidere finder udlændingelovens gældende bestemmelser om inddragelse af en opholdstilladelse anvendelse. Efter udlændingelovens § 19, stk. 1, nr. 1, kan en tidsbegrænset opholdstilladelse inddrages, når grundlaget for ansøgningen eller opholdstilladelsen var urigtigt eller ikke længere er til stede.

Grundlaget for en udlændings ophold efter den foreslåede bestemmelse er bl.a. en aftale mellem værtskommunen og den pågældende forfatter. Ophæves aftalen, kan dette derfor få konsekvenser for udlændingens og dennes eventuelle families adgang til at opholde sig i Danmark. Hvis kommunen ophører med at forsørge udlændingen og dennes familie under opholdet i kommunen, fordi aftalen mellem kommunen og udlændingen misligholdes af udlændingen, er grundlaget for opholdstilladelsen ikke længere til stede. Udlændingesservice kan i så fald beslutte at inddrage opholdstilladelsen efter udlændingelovens § 19, stk. 1, nr. 1.

Tilsvarende gælder f.eks., hvis udlændingens og dennes familie tager ophold i en anden kommune. Fribyordningen bygger på en forudsætning om, at udlændingen og dennes eventuelle familie bor og opholder sig i den kommune, der har indgået aftale med udlændingen om fribyopholdet. Tager udlændingen og eventuelle familiemedlemmer ophold i en anden kommune, er grundlaget for opholdstilladelsen ikke længere til stede, og opholdstilladelsen kan i så fald inddrages.

En kommunalbestyrelse skal orientere Udlændingesservice, hvis en aftale mellem en kommune og en forfatter ophæves, eller hvis udlændingen og dennes eventuelle familie flytter til en anden kommune. Der henvises til den foreslåede bestemmelse i § 44 g.

Hvis der opstår den særlige situation, at kulturministeren må tilbagekalde en godkendelse af en international fribyorganisation, jf. de almindelige bemærkninger, afsnit 4.1, må udlændingemyndighederne konkret tage stilling til, om dette skal have opholdsretlige konsekvenser for de udlændinge, som på tidspunktet for tilbagekaldelse af godkendelsen er meddelt opholdstilladelse efter den foreslåede bestemmelse i § 9 c, stk. 4. Er der f.eks. ikke grundlag for at antage, at de omstændigheder, der i øvrigt har begrundet meddelelse af opholdstilladelse, har været urigtige, bør der ikke ske inddragelse af opholdstilladelsen. Noget andet er, at opholdstilladelsen ikke vil kunne forlænges.

Derimod skal en opholdstilladelse, der er meddelt efter den foreslåede bestemmelse i § 9 c, stk. 4, inddrages, hvis den pågældende meddeles opholdstilladelse på andet grundlag, f.eks. asyl eller opholdstilladelse på grundlag af beskæftigelse. Udlændingesservice skal således samtidig med meddelelse af den nye opholdstilladelse inddrage opholdstilladelsen, der er givet efter § 9 c, stk. 4, under henvisning til, at grundlaget for opholdstilladelsen – forudsætningen om det midlertidige frirum til at arbejde for ytringsfriheden –

F. t. I. vedr. udlændingeloven

ikke længere er til stede, jf. udlændingelovens § 19, stk. 1, nr. 1.

Opholdstilladelse meddeles tidsbegrænset for to år. Når opholdstilladelsen er udløbet, skal den pågældende udrejse af Danmark. Sker udrejse ikke frivilligt, kan den pågældende udsendes tvangsmæssigt, jf. udlændingelovens § 30.

En opholdstilladelse kan forlænges for op til to år ad gangen, hvis betingelserne efter den foreslåede bestemmelse i 9 c, stk. 4, er opfyldt. Udlændingen skal således for at få forlænget opholdstilladelsen fortsat tilbydes ophold i en kommune som led i kommunens medlemskab af en international fribyorganisation, og kommunalbestyrelsen skal fortsat påtage sig at forsørge udlændingen og dennes eventuelle familie. Det er endvidere en betingelse, at den pågældende internationale fribyorganisation vurderer, at forholdene i udlændingens hjemland indebærer, at udlændingen ved tilbagevenden ikke frit kan udøve sin litterære virksomhed og fortsat må anses for omfattet af organisations målgruppe.

Eftersom opholdstilladelsen er meddelt med henblik på midlertidigt ophold, skal de hensyn, der er nævnt i udlændingelovens § 26, stk. 1, ikke indgå ved en afgørelse af, om opholdstilladelsen kan forlænges, jf. § 11, stk. 2.

Der skal foretages de sædvanlige sikkerhedsmæssige høringer af efterretningstjenesterne samt check i Schengeninformationssystemet (SIS), inden der kan udstedes opholdstilladelse.

Afgørelser efter den foreslåede bestemmelse i § 9 c, stk. 4, træffes af Udlændingesevice og kan påklages til Integrationsministeriet, jf. udlændingelovens § 46, stk. 1 og 2.

Meddelelse af opholdstilladelse til familiemedlemmer til en udlænding, der er meddelt opholdstilladelse efter den foreslåede bestemmelse i § 9 c, stk. 4, skal betinges af, at familiemedlemmet eller medlemmerne tager ophold på udlændingens bopæl, jf. udlændingebekendtgørelsens § 25.

Opholdstilladelse til familiemedlemmer kan endvidere forlænges for op til to år ad gangen, således at eventuel forlængelse af en opholdstilladelse, der er meddelt et familiemedlem, følger en eventuel forlængelse af hovedpersonens, dvs. den udenlandske forfatters, opholdstilladelse. Udlændingebekendtgørelsen vil blive ændret i overensstemmelse hermed. Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger afsnit 4.3.

Udgangspunktet i udlændingelovens § 39, stk. 1, hvorefter en udlænding ved indrejse, under ophold her

i landet og ved udrejse fra Danmark skal være i besiddelse af pas eller andet dokument, der efter integrationsministerens bestemmelse kan godkendes som rejselegitimation, er modificeret i udlændingebekendtgørelsens § 24, stk. 2, således at Udlændingesevice ved meddelelse af opholdstilladelse efter udlændingelovens §§ 9-9 f i særlige tilfælde kan fravige udlændingelovens § 39, stk. 1. Udlændingebekendtgørelsens § 24, stk. 2, finder ved meddelelse af førstegangstilladelse navnlig anvendelse i tilfælde, hvor humanitære hensyn taler for at fravige paskravet.

Udlændinge, der søger om opholdstilladelse efter den foreslåede bestemmelse i udlændingelovens § 9 c, stk. 4, vil således skulle være i besiddelse af nationalitetspas, jf. udlændingelovens § 39, stk. 1, medmindre særlige hensyn taler for at fravige paskravet, jf. udlændingebekendtgørelsens § 24, stk. 2. Særlige hensyn, der kan begrunde fravigelse af paskravet, vil f.eks. kunne være til stede, hvis det fremgår af en skriftlig erklæring fra den internationale organisation, som kulturministeren har godkendt, at den pågældende udlænding – som følge af den undertrykkelse fra hjemlandets myndigheder, som den pågældende er udsat for – ikke kan skaffe sig nationalitetspas eller få et sådant forlænget.

Integrationsministeriet vil ændre udlændingebekendtgørelsens § 6, stk. 3, således at der skabes hjemmel til, at udlændinge, der har opholdstilladelse efter den foreslåede bestemmelse i udlændingelovens § 9 c, stk. 4, og som ikke er i stand til at skaffe sig nationalitetspas eller anden rejselegitimation, får mulighed for at få et fremmedpas. Der vil formentlig i enkelte tilfælde være behov herfor.

En udlænding, som meddeles opholdstilladelse efter den foreslåede bestemmelse i § 9 c, stk. 4, og dennes eventuelle medfølgende familie, vil ikke være omfattet af integrationsloven.

Udlændingen og en eventuel ægtefælle eller samlever har adgang til danskuddannelse efter danskuddannelseslovens almindelige regler.

Til nr. 2

Det foreslås, at en opholdstilladelse efter den foreslåede bestemmelse i § 9 c, stk. 4, skal være opnået inden indrejsen. Efter indrejsen kan ansøgning herom ikke indgives, behandles eller tillægges opsættende virkning, medmindre særlige grunde taler for det.

En særlig grund kan f.eks. være, hvis en forfatter bliver optaget på ICORNs liste over forfulgte forfattere og indgår aftale om et fribyophold med en kommunalbestyrelse, mens den pågældende opholder sig lovligt her i landet på et visum.

Til nr. 3

Efter den foreslåede bestemmelse i § 9 c, stk. 12, skal opholdstilladelse efter stk. 4 betinges af, at kommunalbestyrelsen i den kommune, hvor udlændingen tilbydes ophold, påtager sig at forsørge udlændingen og dennes eventuelle familie under opholdet i kommunen.

Den enkelte kommune skal således påtage sig at yde forfatteren m.fl. og dennes eventuelle families økonomisk støtte under opholdet i Danmark. Der følger ikke af bestemmelsen noget krav om størrelsen af den økonomiske støtte, der ydes den enkelte forfatter m.fl. og dennes eventuelle familie. Størrelsen af den økonomiske støtte fastsættes i en aftale mellem kommunalbestyrelsen og forfatteren, og den økonomiske støtte ydes efter reglerne i lov om litteratur.

Det hører under den enkelte kommunalbestyrelse at træffe beslutning om, hvorvidt kommunen ønsker at søge om medlemskab af et internationalt netværk af fribyer med de deraf følgende økonomiske forpligtelser.

Det foreslås også i § 9 c, stk. 12, at opholdstilladelse skal betinges af, at udlændingen underskriver en erklæring om anerkendelse af de grundlæggende værdier i det danske samfund.

Opholdstilladelse vil således blive nægtet, hvis udlændingen ikke vil underskrive erklæringen.

Betingelsen gælder i forbindelse med en første-gangsansøgning. Hvis en udlænding med opholdstilladelse efter den foreslåede bestemmelse i § 9 c, stk. 4, søger om forlængelse af tilladelsen, skal erklæringen ikke afgives igen.

Til nr. 4

Efter den foreslåede bestemmelse i § 11, stk. 3, 3. pkt., kan en udlænding med opholdstilladelse efter § 9 c, stk. 4 som led i fribyordningen, ikke meddeles tidsubegrænset opholdstilladelse. Tilsvarende kan familiemedlemmer til en udlænding med opholdstilladelse efter § 9 c, stk. 4, som på den baggrund har opholdstilladelse efter § 9 c, stk. 1, ikke meddeles tidsubegrænset opholdstilladelse.

Efter udlændingelovens § 11, stk. 3, 1. pkt., meddeles der efter ansøgning tidsubegrænset opholdstilladelse til en udlænding, som har boet lovligt her i landet i mere end de sidste 7 år, og som i hele den periode har haft opholdstilladelse på det samme grundlag efter §§ 7-9 e, jf. dog stk. 7-9, medmindre der er grundlag for at inddrage opholdstilladelsen efter § 19. Meddelelse af tidsubegrænset opholdstilladelse er således betinget af, at udlændingen har haft opholdstilladelse

på det samme grundlag i hele syvårsperioden. Hvis en udlænding har opholdt sig her i landet på to eller flere på hinanden følgende grundlag, kan udlændingen derfor normalt først få tidsubegrænset opholdstilladelse, når udlændingen opfylder syvårskravet efter det sidst indtrådte grundlag.

I tilfælde, hvor en udlænding, der har haft opholdstilladelse på grundlag af den foreslåede bestemmelse i § 9 c, stk. 4, eller familiemedlemmer til denne, som på den baggrund har opholdstilladelse efter § 9 c, stk. 1, efterfølgende meddeles opholdstilladelse på et andet grundlag, vil syvårskravet derfor normalt først være opfyldt, når de pågældende har opholdt sig her i landet på det sidst indtrådte grundlag i syv år.

Til nr. 5

Det foreslås, at udlændinge, der meddeles opholdstilladelse efter den foreslåede bestemmelse i § 9 c, stk. 4, fritages fra krav om arbejdstilladelse, i det omfang der er tale om arbejde, der er naturligt knyttet til den pågældendes ophold her i landet som led i fribyordningen.

Det indebærer, at den pågældende kan fortsætte de aktiviteter, som har dannet grundlag for udlændingens opholdstilladelse. En udlænding, der f.eks. virker som forlægger, kan fortsætte sin forlagsvirksomhed her i landet med henblik på at udgive bøger m.v. i hjemlandet, og en redaktør kan bistå med at redigere tidsskrifter m.v., der udgives i hjemlandet. Den pågældende kan dog også varetage andre aktiviteter af litterær karakter eller aktiviteter, som er knyttet til den pågældendes litterære virksomhed. Udlændingen er således fritaget for arbejdstilladelse med hensyn til foredragsvirksomhed og undervisning, der generelt er knyttet til den pågældendes litterære virksomhed, ligesom han eller hun f.eks. kan deltage i kunstneriske og kulturelle arrangementer, varetage redaktionelle opgaver m.v.

Hvis en forfatter m.fl., der er meddelt opholdstilladelse efter den foreslåede bestemmelse i § 9 c, stk. 4, ønsker at tage beskæftigelse m.v., der ikke er knyttet til den pågældendes virke som forfatter m.v., må han eller hun søge om opholdstilladelse på andet grundlag, herunder efter udlændingelovens regler om ophold af beskæftigelses- eller erhvervsmæssige grunde.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger, afsnit 4.2.

Til nr. 6

Den foreslåede bestemmelse i § 44 g indebærer, at kommunalbestyrelsen skal underrette Udlændingesservice, hvis en aftale mellem en kommunalbestyrelse og en udlænding om et fribyophold i kommunen ophæ-

ves, eller hvis en udlænding under et sådant ophold opgiver sin bopæl i kommunen. Videregivelse af oplysningen sker uden udlændingens samtykke.

Underretningen skal foretages umiddelbart efter, at aftalen er ophævet, eller udlændingen har opgivet sin bopæl i kommunen. Kommunalbestyrelsens indberetning til Udlændingesservice skal alene indeholde oplysning om, at aftalen er ophævet, eller at udlændingen er flyttet til en anden kommune. Indberetningen skal således f.eks. ikke indeholde oplysninger om årsagen til, at aftalen er ophævet.

Lov om behandling af personoplysninger (persondataloven) angiver i § 6 de omstændigheder, hvorunder behandling af oplysninger må finde sted. Som udgangspunkt forudsætter behandlingen den registreres samtykke. Dog kan behandling af oplysninger uden samtykke bl.a. finde sted, hvis behandlingen er nødvendig for at overholde en retlig forpligtelse, som påhviler den dataansvarlige, eller behandlingen er nødvendig af hensyn til udførelse af en opgave, der henhører under offentlig myndighedsudøvelse, som den dataansvarlige eller en tredjemand, til hvem oplysningerne videregives, har fået pålagt, jf. persondataloven § 6, stk. 1, nr. 3 og 6.

Persondatalovens § 7 regulerer behandling af nærmere angivne personfølsomme oplysninger, mens persondatalovens § 8 omhandler behandling af andre oplysninger om rent private forhold.

Der er ikke med den foreslåede bestemmelse i § 44 g tilsigtet nogen fravigelse af persondatalovens regler. Som følge af karakteren af de oplysninger, som indberettes – at en aftale mellem en kommunalbestyrelse og

en udlænding om et fribyophold i kommunen ophæves, eller at en udlænding under et sådant ophold flytter til en anden kommune – er der efter Integrationsministeriets opfattelse ikke tale om videregivelse af oplysninger omfattet af persondatalovens §§ 7 og 8.

Det er Integrationsministeriets opfattelse, at videregivelsen har hjemmel i persondatalovens § 6, da der alene vil være tale om oplysninger om, at en aftale mellem en kommunalbestyrelse og en udlænding om et fribyophold i kommunen ophæves, eller om at en udlænding under et sådant ophold flytter til en anden kommune, og da videregivelsen vil være nødvendig for Udlændingesservices anvendelse af de udlændingeretlige regler om inddragelse af opholdstilladelse, jf. udlændingelovens § 19, stk. 1, nr. 1. Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger, afsnit 4.1.

Til § 2

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. juli 2008.

De foreslåede bestemmelser i lovforslaget finder således anvendelse på ansøgninger om opholdstilladelse med henblik på et fribyophold, der indgives fra og med den 1. juli 2008.

Til § 3

Bestemmelsen fastsætter lovens territoriale anvendelsesområde og indebærer, at loven ikke gælder for Færøerne og Grønland. Loven kan dog ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for disse landsdele med de afvigelser, som de særlige færøske og grønlandske forhold tilsiger.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1

I det følgende gengives de relevante dele af de relevante gældende bestemmelser i udlændingeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1044 af 6. august 2007:

I udlændingeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1044 af 6. august 2007, foretages følgende ændringer:

§ 9 c. ---
Stk. 2-3. ---

1. I § 9 c indsættes efter stk. 3 som nyt stykke:

»Stk. 4. Der kan efter ansøgning gives opholdstilladelse til en udlænding, der udøver litterær virksomhed m.v., og som af en kommunalbestyrelse har fået tilbud om ophold i kommunen som led i kommunens medlemskab af en international organisation, der er godkendt af kulturministeren efter samråd med ministeren for flygtninge, indvandrere og integration.«

Stk. 4-10 bliver herefter stk. 5-11.

Stk. 4. Opholdstilladelse efter stk. 1 skal være opnået inden indrejsen. Efter indrejsen kan ansøgning herom ikke indgives, behandles eller tillægges opsættende virkning her i landet, medmindre særlige grunde, herunder hensynet til familiens enhed, taler derfor.

Stk. 5-10. ---

2. I § 9 c, *stk. 4, 1. pkt.*, der bliver stk. 5, 1. pkt., indsættes efter »stk. 1«: »og 4«.

3. I § 9 c indsættes som stk. 12:

»*Stk. 12.* Opholdstilladelse efter stk. 4 skal betinges af, at kommunalbestyrelsen i den kommune, hvor udlændingen tilbydes ophold, påtager sig at forsørge udlændingen og dennes eventuelle familie under opholdet i kommunen, og at udlændingen underskriver en erklæring om anerkendelse af de grundlæggende værdier i det danske samfund.«

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 11. ---

Stk. 2. ---

Stk. 3. Efter ansøgning meddeles der tidsubegrænset opholdstilladelse til en udlænding, som har boet lovligt her i landet i mere end de sidste 7 år, og som i hele denne periode har haft opholdstilladelse på det samme grundlag efter §§ 7

§ 14. Følgende udlændinge er fritaget for krav om arbejdstilladelse:

1)-7) ---

Stk. 2. ---

4. I § 11, stk. 3, indsættes efter 2. pkt.:

»En udlænding med opholdstilladelse efter § 9 c, stk. 4, kan ikke meddeles tidsubegrænset opholdstilladelse. Tilsvarende gælder udlændingens familiemedlemmer, der er meddelt opholdstilladelse efter § 9 c, stk. 1, som følge af den familiemæssige tilknytning.«

5. I § 14, stk. 1, indsættes som nr. 8:

»8) Udlændinge med opholdstilladelse efter § 9 c, stk. 4, når arbejdet er naturligt knyttet til udlændingens ophold her i landet på dette opholdsgrundlag.«

6. Efter § 44 f indsættes:

»§ 44 g. Hvis en aftale mellem en kommunalbestyrelse og en udlænding om et ophold i kommunen som led i kommunens medlemskab af en international organisation, der er godkendt af kulturministeren, jf. § 9 c, stk. 4, ophæves, eller hvis en udlænding under et sådant ophold opgiver sin bopæl i kommunen, videregiver kommunalbestyrelsen oplysning herom til Udlændingetjeneste.«

Erklæring om anerkendelse af de grundlæggende værdier i det danske samfund

Erklæringen skal underskrives af udlændinge, der tilbydes ophold her i landet som led i en fribyordning

Navn:

Udl.nr./personnr.:

Jeg erklærer herved, at jeg anerkender de grundlæggende værdier i det danske samfund.

Jeg erklærer derfor følgende:

- Jeg vil på alle måder overholde den danske lovgivning og værne om de danske demokratiske principper.
- Jeg respekterer det enkelte menneskes frihed og personlige integritet, kønnenes ligestilling og tros- og ytringsfriheden, som er grundlæggende i Danmark.
- Jeg ved, at diskrimination på grund af bl.a. køn eller hudfarve og trusler og hån mod grupper på grund af bl.a. tro eller seksuel orientering er ulovlige handlinger i Danmark.
- Jeg anerkender, at mænd og kvinder har lige pligter og rettigheder i Danmark, og at både mænd og kvinder skal bidrage til samfundet.
- Jeg anerkender, at der i Danmark skal være lige respekt og udfoldelsesmuligheder for alle børn – både piger og drenge – så de kan vokse op til at blive aktive og ansvarlige medborgere, der er i stand til at træffe deres egne valg.
- Jeg anerkender, at det danske samfund tager skarpt afstand fra terrorisme, og at enhver borger bør bekæmpe terrorisme bl.a. ved at bistå myndighederne i det forebyggende og opklarende arbejde.
- Jeg anerkender, at aktivt engagement i det danske samfund er en forudsætning for demokratiet.

Jeg erklærer også, at jeg ved, at mit ophold i Danmark som led i fribyordningen er midlertidigt, og at det er hensigten, at jeg skal vende tilbage til mit hjemland. Formålet med mit ophold er således, at jeg får mulighed for i en periode at udøve mine litterære aktiviteter i Danmark for derefter at vende tilbage til mit hjemland.

Dato:

Underskrift:

Til lovforslag nr. L 131. Skriftlig fremsættelse (27. marts 2008)

Integrationsministeren (Birthe Rønn Hornbech):

Herved tillader jeg mig for Folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af udlændingeloven (Opholdstilladelse til udlændinge efter fribyordningen)

(Lovforslag nr. L 131).

Lovforslaget, som jeg fremsætter i dag, skaber det retlige grundlag for, at der kan gives midlertidig opholdstilladelse her i landet til udenlandske forfattere m.fl., som af en kommunalbestyrelse tilbydes ophold i kommunen som led i kommunens medlemskab af et internationalt samarbejde eller netværk af fribyer, der har til formål at støtte forfattere m.fl., hvis ytringsfrihed krænkes, ved at tilbyde den pågældende ophold i et andet land og mulighed for dér at udøve sin litterære virksomhed.

Kommunal deltagelse i en international fribyordning og meddelelse af opholdstilladelse til forfattere m.fl. vil være betinget af, at det internationale samarbejde eller netværk er godkendt af kulturministeren efter samråd med integrationsministeren.

Lovforslaget skal ses i sammenhæng med det lovforslag om ændring af litteraturloven, som kulturministeren samtidig fremsætter, og som indeholder hjemmel til, at kommunerne kan yde den enkelte forfatter m.fl. og dennes eventuelle familie økonomisk støtte under fribyopholdet i kommunen, samt bemyndigelse til at kulturministeren kan godkende internationale samarbejder af fribyer eller fristeder.

Meddelelse af opholdstilladelse betinges af, at kommunalbestyrelsen påtager sig at forsørge den enkelte forfatter m.fl. og dennes familie under opholdet i Danmark ved at yde økonomisk støtte, og at forfatteren m.fl. underskriver en erklæring om anerkendelse af de grundlæggende værdier i det danske samfund.

Da det er hensigten, at et ophold som led i en fribyordning, skal være midlertidigt, og ikke at den enkelte udlænding tager til Danmark med henblik på mere permanent at opholde sig her i landet, indgår det i lovforslaget, at en udlænding, der får opholdstilladelse som led i fribyordningen, ikke kan opnå tidsubegrænset opholdstilladelse. Tilsvarende gælder for den pågældendes ægtefælle eller faste samlever og mindreårige børn, der får opholdstilladelse som følge af den familiemæssige tilknytning til den pågældende forfatter m.fl.

Grundlaget for opholdet er bl.a. en aftale mellem værtskommunen og den pågældende forfatter. Det foreslås derfor, at kommunalbestyrelsen skal underrette Udlændingeservice, hvis en aftale mellem en kommunalbestyrelse og en udlænding om et fribyophold i kommunen ophæves, eller hvis en udlænding under et sådant ophold opgiver sin bopæl i kommunen. Udlændingeservice vil på denne baggrund kunne vurdere, om opholdstilladelsen skal inddrages.

Det indgår endelig i lovforslaget, at udlændinge, der meddeles opholdstilladelse som led i fribyordningen, fritages fra krav om arbejdstilladelse for så vidt angår udøvelse af aktiviteter, der er naturligt knyttet til den pågældendes ophold her i landet som led i fribyordningen.